

ВІДГУК

офіційного опонента

професора кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державного біотехнологічного університету,
доктора педагогічних наук, професора **НАГАЄВА Віктора Михайловича**
на дисертацію **У Яньчан** на тему:

«Управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність теми виконаної роботи. Сучасний етап глобальних соціоекономічних трансформацій характеризується переходом до Індустрії 4.0, тотальною цифровізацією виробничих циклів та стрімким зростанням попиту на висококваліфікованих технічних фахівців. Китайська Народна Республіка (КНР) як світовий промислово-технологічний флагман демонструє високу ефективність модернізації управління вищими політехнічними коледжами. Досвід КНР у сфері глибинної інтеграції освіти, науки й виробництва, розвитку масової дуальної форми навчання та розгортання проактивних цифрових управлінських систем має виняткове науково-практичне значення для реформування освітнього ландшафту України.

У цьому контексті вивчення й наукове осмислення китайського досвіду є доцільним і своєчасним, зокрема з огляду на потреби реформування системи фахової передвищої та вищої освіти України.

Актуальність теми посилюється наявністю низки об'єктивних суперечностей: між зростаючими вимогами інноваційного суспільства до якості професійної освіти та традиційними управлінськими підходами; між активним упровадженням цифрових технологій та недостатньою готовністю управлінських і педагогічних кадрів до їх ефективного використання; між глобалізаційними освітніми тенденціями та необхідністю збереження національної специфіки освітніх систем. Зазначене підтверджує наукову, соціальну й практичну значущість обраної теми, оскільки вона спрямована на вирішення актуального педагогічного завдання – аналіз теоретичних ідей, порівняння та узагальнення ефективного досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР із метою впровадження цих досягнень у закладах фахової передвищої та вищої освіти України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Свідченням фундаментальності роботи У Яньчан є її зв'язок із основними напрямками наукових досліджень кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України за темою «Теоретико-методичні основи навчально-виховної роботи у природоохоронних та аграрних вищих навчальних закладах» (номер державної реєстрації 0115U003561).

Найсуттєвіші наукові результати, що містяться в дисертації. До найбільш значущих наукових результатів У Яньчан зараховуємо: виокремлення та систематизацію сучасних тенденцій в управлінні освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних закладах КНР; аналіз та характеристику нормативно-правових джерел, що регулюють дотримання сучасних тенденцій управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР; окреслення етапів трансформації управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР; узагальнення досвіду застосування цифрових освітніх платформ в управлінні освітою майбутніх здобувачів у вищих професійних коледжах КНР; обґрунтування структури та компонентів синергійно-інтегрованої моделі управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних

коледжах КНР; виокремлення чотирьох рівнів системи управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР; порівняльний аналіз сучасного стану управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР та у закладах фахової передвищої та вищої освіти України; виокремлення сучасних тенденцій та критеріїв впровадження у закладах фахової передвищої та вищої освіти України досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР; обґрунтування пріоритетних напрямів, проблем та обмежень впровадження в Україні китайського досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах; розроблення методичних рекомендацій, спрямованих на модернізацію управління освітою майбутніх спеціалістів в Україні, посилення його стратегічної спрямованості, практикоорієнтованого підходу, цифрової зрілості та відповідності сучасним викликам у розвитку суспільства та ринку праці.

Нові факти, одержані здобувачем. У дисертації У Яньчан вперше виокремлено та систематизовано нормативно-правове забезпечення, сучасні тенденції та етапи трансформації управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР; обґрунтовано структуру синергійно-інтегрованої моделі управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР та визначено рівні зазначеного управління (макрорівень, мезорівень, мікрорівень, індивідуальний рівень); узагальнено досвід цифровізації та гнучких моделей управління освітою майбутніх здобувачів у вищих професійних коледжах КНР; здійснено порівняльний аналіз сучасного стану управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР та у закладах фахової передвищої та вищої освіти України; обґрунтовано сучасні критерії ефективності управління освітою майбутніх спеціалістів у закладах фахової передвищої та вищої освіти України та розроблено практичні засади адаптації досвіду КНР до сучасних тенденцій управління освітою в Україні. Уточнено сутність понять: «освіта», «система освіти», «вища освіта у КНР», «управління освітою», «управління вищою освітою у КНР», «вищі політехнічні коледжі КНР», «майбутні спеціалісти у вищих політехнічних коледжах»; «управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР»; цілісний механізм ефективного функціонування схарактеризованої моделі управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР. Автором удосконалено зміст, форми і методи управління освітою майбутніх спеціалістів у закладах фахової передвищої та вищої освіти України з урахуванням китайського досвіду. Подальшого розвитку набули підходи до управління освітою майбутніх спеціалістів у закладах фахової передвищої та вищої освіти України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість наукових положень і висновків дисертації спираються як на здобутки, так і на новітні досягнення у сфері сучасної вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки; глибоке вивчення теоретичних засад дослідження проблеми управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР; методологію дослідження, що була обрана з урахуванням специфіки завдань, об'єкта та предмета роботи; виокремлення та розв'язання низки суперечностей за темою дослідження; аргументованість і достовірність результатів, що підтверджується використанням широкої інформаційної бази; вирішення практичних аспектів дослідження.

Достовірність представлених до захисту провідних положень і висновків підтверджується теоретичною аргументованістю вихідних положень, достатньою апробацією результатів дослідження у наукових публікаціях та виступах на науково-практичних заходах. Рівень апробації результатів дослідження є достатнім і підтверджується участю автора

дисертації у науково-практичних конференціях. Зміст роботи та аналіз основних положень дисертації підтверджує досягнення мети і вирішення завдань дослідження. Висновки дисертації є повними та логічними.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів. Наукові здобутки У Яньчан складають теоретичну та методичну базу для подальших досліджень процесу управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах. Практичне значення одержаних результатів дисертації полягає в тому, що узагальнені тенденції, методичне забезпечення процесу управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР та виокремлені рекомендації щодо ефективного функціонування моделі управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР, можуть бути застосовані в Україні на різних рівнях вищої освіти. Узагальнена синергійно-інтегрована модель управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР та методика моніторингу її ефективності можуть бути використані для вдосконалення управління освітою майбутніх спеціалістів у закладах фахової передвищої освіти та закладах вищої освіти України. Результати дослідження також можуть бути використані при оновленні освітніх програм «Управління навчальним закладом» та окремих освітніх компонентів зі спеціальності D3 «Менеджмент», для підготовки курсів підвищення кваліфікації менеджерів фахової передвищої та вищої освіти України.

Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Піндіншанського вищого політехнічного коледжу (КНР), Хенанського вищого політехнічного коледжу (КНР) та Відокремленого структурного підрозділу «Боярський фаховий коледж НУБіП України», що підтверджено у додатках довідками та актами впровадження.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих наукових працях. Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 8 наукових публікаціях, з яких стаття у науковому виданні, включеному до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та/або Web of Science Core Collection, 3 статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 4 тези наукових доповідей. Логіка викладу наукового пошуку цілком розкриває досягнення поставлених завдань. Зміст, обсяг та кількість друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (293 найменування, із них 197 іноземними мовами), додатків. Дисертація містить 6 рисунків та 15 таблиць. Загальний обсяг дисертації становить 247 сторінок.

У першому розділі «Управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР як організаційно-педагогічна проблема» автором здійснено комплексне теоретичне осмислення сучасних тенденцій управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР.

Охарактеризовано нормативно-правові джерела, що регламентують дотримання сучасних тенденцій управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР. Розкрито сутність понять «освіта», «система освіти», «вища освіта у КНР», «управління освітою», «управління вищою освітою у КНР», «вищі політехнічні коледжі КНР», «майбутні спеціалісти у вищих політехнічних коледжах» тощо.

Вагомим наробком дослідження є презентація авторського визначення поняття «управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР», як інтегрованої системи планування, організації, мотивування, керування та контролю

якості підготовки здобувачів вищої освіти певної спеціальності, зміст якої регламентується академічною програмою спеціалізованих вищих професійних коледжів, орієнтованих на формування практичних компетентностей.

У другому розділі «Досвід управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР» автором проаналізовано досвід управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР на прикладі Піндіншаньського вищого політехнічного коледжу, Хенанського транспортного професійно-технічного коледжу, Хенанського промислового професійно-технічного коледжу, Хенанського вищого політехнічного коледжу. Описано компоненти моделі управління освітою майбутніх спеціалістів кожного із вказаних закладів освіти КНР, а також виокремлено їх переваги та недоліки.

Видається обґрунтованою наукова позиція автора щодо виокремлення етапів трансформації системи управління освітою, що дозволяє системно простежити процес удосконалення організаційних форм управління та поступову зміну методів управлінського впливу.

Цінним аспектом дослідження, на наш погляд, є аналіз досвіду використання цифрових освітніх платформ в управлінні освітнім процесом у вищих професійних коледжах КНР. Привертає увагу виваженість авторської позиції щодо обґрунтування структури та компонентів синергійно-інтегрованої моделі управління освітою майбутніх спеціалістів.

У третьому розділі «Використання китайського досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів в Україні» представлено результати порівняльного аналізу сучасного стану управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР та у закладах фахової передвищої й вищої освіти України. На цій основі автором розроблено рекомендації щодо використання конструктивного китайського досвіду в українському освітньому середовищі.

На основі порівняльного аналізу У Яньчан було визначено критерії ефективності управління освітою майбутніх спеціалістів у закладах фахової передвищої та вищої освіти України та критерії впровадження китайського досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах у закладах фахової передвищої та вищої освіти України. Це дозволило у подальшому виокремити сім пріоритетних напрямів упровадження китайського досвіду в національну освітню практику та рекомендацій щодо використання конструктивного досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР у закладах фахової передвищої та вищої освіти України.

Заслугує на увагу окреслення шляхів упередження проблем та обмежень впровадження китайського досвіду управління освітою майбутніх спеціалістів у закладах фахової передвищої освіти та закладах вищої освіти України.

Загальні висновки структуровані, відповідають сформульованим завданням, змісту роботи та впливають з її основних положень, чим доведено, що мета роботи досягнута і всі поставлені завдання виконано.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійним науковим дослідженням, в якому відображено власні ідеї й напрацювання автора, що дозволило вирішити поставлені у роботі завдання. Дисертація містить теоретичні положення і висновки, сформульовані здобувачем особисто. Використані в дисертації ідеї й положення науковців мають відповідні посилання та використані з метою підкріплення ідей автора. Порушень академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях, у яких висвітлено основні наукові результати дисертації, не виявлено.

Дискусійні питання та зауваження до змісту дисертації. Попри загальну позитивну оцінку дисертації У Яньчан, вважаємо за необхідне у контексті наукової дискусії висловити окремі зауваження й побажання:

1. У першому розділі здобувач зазначає, що досліджуваній проблемі присвячено недостатньо наукової уваги. На нашу думку, доцільно було б чіткіше вказати, які саме аспекти залишилися недослідженими, замість твердження про загальний дефіцит уваги.

2. Запропоновані автором уточнення понять «освіта» та «система освіти» є занадто широкими й класичними для загальної педагогіки. Оскільки дисертація захищається за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» з акцентом на управління, ці дефініції у тексті дисертації мали б уточнюватися саме через призму управлінських процесів та специфіки КНР.

3. У дисертації виокремлено етапи трансформації управління коледжами КНР (від централізованої до цифрової та партнерської форм), але повністю відсутні часові (хронологічні) межі цих етапів. Без зазначення конкретних років чи періодів цей поділ втрачає прогностичну цінність.

4. У роботі розглянуто особливості взаємодії партійного комітету та ректора в системі управління закладами вищої освіти КНР. Оскільки цей дуалізм визначено як ключову характеристику управління, на нашу думку, ці змістові аспекти можна було б посилити чіткішим визначенням можливостей адаптації окремих управлінських механізмів китайського досвіду до українських умов з урахуванням принципів академічної автономії, демократичного врядування та чинного законодавства України.

5. Автор зазначає, що вищі політехнічні коледжі КНР є закладами вищої освіти, тоді як в Україні коледжі належать до системи фахової передвищої освіти, а вища освіта представлена університетами та інститутами. Оскільки статус китайських коледжів апіорі вищий за українські, чи не нівелює цей інституційний розрив коректність порівняльного аналізу та розроблених рекомендацій?

Висловлені зауваження та рекомендації не знижують загального позитивного враження від дисертації У Яньчан і можуть бути приводом для наукової дискусії.

Загальний висновок. Проведений аналіз дисертації дає підстави зробити наступний висновок: дисертація У Яньчан на тему: «Управління освітою майбутніх спеціалістів у вищих політехнічних коледжах КНР» за актуальністю, змістом, обсягом та якістю оформлення, сукупністю отриманих результатів, науковою новизною, теоретичною та практичною значущістю отриманих результатів, достовірністю та повнотою висвітлення їх у публікаціях є самостійним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, що успішно вирішує важливе для освітньої галузі науково-практичне завдання та відповідає встановленим вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор У Яньчан заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

**Офіційний опонент,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державного біотехнологічного університету**

Віктор НАГАЄВ